

מדינת ישראל

משרד החינוך

מחוז תל אביב

תקשוב

חג הסיגד, חשבון נפש - דני אדינו אבבה 11.11.15

מפתחים : גיל טהר לב, מירה גבאי, מירב זלינגר

	תחום הדעת	ימים מיוחדים – "האחר הוא אני"
	נושא בתכנית הלימודים	מפתח הל"ב - ערך כבוד
	נושא השיעור	חג הסיגד
	שכבת גיל	ב' – ח'
	משך השיעור	45 דק'
	רצף	
	מטרות תוכן (תחומי תוכן וציוני דרך)	הכרות עם עולם תוכן חינוכי המקדם תפיסות של "כור היתוך" ומאמץ גישות רב תרבותיות ופלורליסטיות. לקיים מפגשים עם ישראלים יוצאי אתיופיה. הכנה לצפייה בהרצאה המתקשבת.
	מושגים	"סיגד" הוא סגידה והשתחוות ככתוב: "ויברך עזרא את ה' האלוהים ויענו כל העם אמן אמן במועל ידיהם, ויקודו וישתחוו לה' אפיים ארצה" (נחמיה ח', ה'ו') "יהודי אתיופיה"
	מיומנויות המאה ה-21	למידה שיתופית.
	עזרים לתהליכי החשיבה	סרטונים, כרטיסיות עבודה
	חומרי למידה (כתובים ומתוקשבים)	כרטיסיות עבודה, סרטונים, דפי מידע,
	היענות לשונות	פעילות חינוכית בחג הסיגד מאפשרת ליוצאי אתיופיה הזדמנות ל"השמיע את קולם" במסגרות החינוכיות והחברתיות.
	תוצרי למידה	

הכתובת: השלשה 2, בנין מושקוביץ, יד-אליהו תל-אביב, טל' 052-2201797

<http://www.education.gov.il/tel-aviv>

E-mail: yaelya2@education.gov.il

<http://www.tikshuv-ta.org.il/BRPortal/br/P100.jsp>

מדינת ישראל

משרד החינוך

מחוז תל אביב

תקשוב

מהלך השיעור

מטרות

1. התלמיד יסביר את המקור לחג הסיגד, את מנהגי החג ואת הערכים העומדים במרכזו.
2. התלמיד יבהיר את הקשר בין חג זה למועדי ישראל האחרים.
3. התלמיד יתאר את משמעות שילוב החג בלוח השנה היהודי-ישראלי.

עזרים

- סרטון על החג.
- כרטיסי מידע לכל קבוצה (4 קבוצות, נספח 1).
- כרטיס משימה קבוצתית.
- חוק חג הסיגד, התשס"ח-2008.

מהלך הפעילות

שלב א' - במליאה (10 דק') - פתיחה

- השיר "המסע לארץ ישראל" המתאר את הכיסופים לישראל ולירושלים ואת תלאות המסע. המנחה יראה את הסרטון "המסע לארץ ישראל". יבקש מהתלמידים לרשום את התחושות שעולות מהסרטון, התמונות והמילות השיר.

<https://www.youtube.com/watch?v=EI7qB4l0D8c>

- חג הסיגד במרכז הבינתחומי הרצליה. הסבר על החג ודוגמה לשילוב החג במוסד חינוכי. המנחה יציג את הסרטון על חג הסיגד במרכז הבינתחומי הרצליה.

התלמידים יכתבו מהם מנהגי החג כפי שמוצגים בסרטון

<https://www.youtube.com/watch?v=uCIPodEHKu8>

שלב ב' - קבוצתי (20 דקות) - משמעות החג

- המנחה יחלק את המליאה לארבע קבוצות. כל קבוצה תקבל כרטיס מידע המתאר היבט אחר של החג, וכרטיס משימה קבוצתית.

מדינת ישראל

משרד החינוך

כרטיס משימה קבוצתית

קראו את קטע המידע שקיבלתם וענו על השאלות. הכינו את עיקרי הדברים לדיווח במליאה.

1. אילו מהמנהגים המוזכרים בקטע מזכירים לכם מנהגים הקשורים בחגים אחרים בלוח השנה היהודי-ישראלי?
2. אילו ערכים גלומים במנהגים ובמסורות שעליהם קראתם בקטע?
3. לדעתכם, האם הערכים שעליהם מושתתים מנהגי חג הסיגד תואמים את ערכי החיים שלנו? פרטו.

שלב ג' - במליאה (15 דק') - חג הסיגד בלוח השנה העברי

המנחה יבקש מנציגי הקבוצות להציג את עיקרי הדברים שעלו בכל קבוצה, ויערוך על הלוח רשימה של מנהגי החג ושל הערכים הגלומים בהם, ויצוין את הקשרם ללוח השנה העברי.

שאלות לדין

1. הוועדה שניסחה את הצעת חוק חג הסיגד הורכבה מחברי כנסת מכל גווי הקשת הפוליטית ומנציגים של הקהילה האתיופית בישראל. חבר הכנסת שלמה מולה, בן הקהילה האתיופית, תיאר סוגיה שעלתה בקהילה עם עלייתם של ראשוני בני העדה לארץ: "היה ויכוח בארץ בראשית העלייה האם נכון לחגוג את החג הזה." לדעתכם, האם נכון להמשיך לחוג במדינת ישראל חג שמצוין כיסופים לארץ? נמקו.
2. אילו חגים אחרים בלוח השנה העברי קיבלו משמעות שונה לאחר העלייה לארץ ולאחר הקמת המדינה?
3. שלמה מולה המשיך ואמר: "התשובה של הקייסים, גם של המנהיגות הצעירה, הייתה שזה חלק מהמסורת שלנו וזה חשוב מאוד שנעביר את זה לעם ישראל." מה דעתכם על תשובה זו של המנהיגות? פרטו.
4. בחודש יולי 2008, נחקק בישראל "חוק חג הסיגד התשס"ח – 2008" הקובע את חג הסיגד כחג רשמי במדינת ישראל. בדברי ההסבר להצעת החוק שהוגשה לכנסת, נכתב: "אימוץ החג על ידי הכנסת ומדינת ישראל יאפשר את שימורה של מסורת עתיקת יומין ויתרום לתחושת ההזדהות והמעורבות של בני הקהילה האתיופית בחברה הישראלית." האם אתם מסכימים עם קביעה זו? נמקו.

מדינת ישראל

משרד החינוך

מחוז תל אביב

תקשוב

5. יו"ר הוועדה לניסוח הצעת החוק, הרב מיכאל מלכיאור, אמר בפתיחת הדיונים בוועדה:
"מדובר ביום שיוכרז כיום חג במדינת ישראל, ואני מאוד אשמח לקדם את הנושא... אם זה חג ששייך לכולם, אפשר להתווכח." העלו טיעונים לכאן ולכאן בשאלה זו. מהי עמדתכם בשאלה?

6. מה יכולה להיות תרומתו הייחודית של החג לתרבות היהודית-ישראלית?
המנחה יקרא את דבריה של שושנה בן דור – מנכ"לית ארגון למען יהודי אתיופיה – בסיום דיוני הוועדה: "חג הסיגד הוא חג שיכול להיות נכס לכל עם ישראל. כפי שאני מכירה את חגי ישראל, אין חג כמו הסיגד שהוא כולל בתוכו כמה יסודות. קודם כול, כל הנושא של חידוש הברית מדי שנה בשנה. אמנם האירוע בימי עזרא ונחמיה היה אירוע חד-פעמי, אבל יהודי אתיופיה עשו את זה חג שמדי שנה אנחנו מזכירים את חידוש הברית. אנחנו יכולים לומר שיש לנו את זה גם בחג השבועות, ואמנם משותף לחג השבועות וליום הסיגד זה שקוראים מתן תורה בסיני, אבל יחד עם זה הנושא של חידוש הברית מתקשר לזכותנו להיות בארץ ישראל והכמיהה – לא רק להגיע לארץ ישראל אלא להישאר בארץ ישראל. כאשר אנחנו קוראים את התפילות של הסיגד, אנחנו מודעים לקשר בין הברית וקיומנו במדינה הזאת ובארץ הזאת."

לדעתכם, מהי החשיבות שבחוק חג הסיגד עבור החברה הישראלית? מהי חשיבותו עבור בני העדה האתיופית?

נספח 1: כרטיסי מידע קבוצתיים

קבוצה מס' 1:

הזכרת מתן תורה וחיזוק הקשר של הציבור אל התורה

קבוצה מס' 2:

חידוש הברית עם האל-מדי שנה בשנה

חג הסיגד מבוסס על טקס חידוש הברית שנערך בימי שיבת ציון והמתואר בספר נחמיה: "וביום עשרים וארבעה לחדש הזה נאספו בני ישראל בצום ובשקים ואדמה עליהם: ויבדלו זרע ישראל מכל בני נכר ויעמדו ויתודו על חטאתיהם: ויקראו בספר תורת ה' אלהיהם רבעית היום ורבעית מתודים ומשתחוים לה' אלהיהם" (נחמיה ט, א-ג).

הכתובת: השלשה 2, בנין מושקוביץ, יד-אליהו תל-אביב, טל' 052-2201797

<http://www.education.gov.il/tel-aviv>

E-mail: yaelya2@education.gov.il

<http://www.tikshuv-ta.org.il/BRPortal/br/P100.jsp>

מדינת ישראל

משרד החינוך

מחוז תל אביב

תקשוב

קבוצה מס' 3:

עידוד הקהילה לשמירה על הזהות היהודית ועל המצוות למרות הקושי ולמרות הבידוד משאר העם

במשך דורות, חלמו יהודי אתיופיה על השיבה לירושלים ועל איחוד מחדש עם שאר היהודים. חג הסיגד היה יום של גיבוש קהילות יהודי אתיופיה. יהודי אתיופיה חשו משמעות מיוחדת בקיום המנהג של חידוש הברית למרות הסבל הכרוך בשמירה על נאמנות לעם היהודי. החג שימש עבורם יום של קריאה לא-ל להחזירם לארצם, לציון. אנשים שגרו במקומות רחוקים יצאו למסע כדי להגיע למקומות המרכזיים שבהם נערך טקס החג, מסע שארך לפעמים ימים מספר.

קבוצה מס' 4:

יצירת אחדות בקהילה

חג הסיגד, הנחגג חמישים יום לאחר יום הכיפורים, הוא חג של חשבון נפש ציבורי – התקהלות המונית והכרזה על חידוש הברית – הממשיך את חשבון הנפש שנעשה ביום הכיפורים. באתיופיה, התכנסו חברי קהילת יהודי אתיופיה, נשאו יחד תפילות וקראו יחד באורית – ספר התורה של יהודי אתיופיה.